

Avtal om försvarssamarbete med USA (DCA)

Publicerad 30 november 2023

Representanter från Sverige och USA har under 2023 förhandlat fram ett avtal som fördjupar försvarssamarbetet mellan våra länder. Förhandlingarna rör ett så kallat defence cooperation agreement (DCA), som kommer att utgöra ett ramverk för det fortsatta försvarssamarbetet genom att reglera förutsättningarna för amerikanska styrkors närvaro i Sverige. Ett DCA öppnar för ett ännu närmare samarbete med USA både bilateralt och inom ramen för Nato.

Det försämrade säkerhetsläget i Europa är en konsekvens av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Därför har förutsättningarna för svensk säkerhetspolitik förändrats i grunden. Det försämrade säkerhetsläget innebär att Sverige snabbt behöver kunna agera på en komplex säkerhetsutveckling – enskilt och tillsammans med andra. Sveriges ansökan om medlemskap i Nato liksom ett DCA med USA ska ses i detta sammanhang.

USA är en av Sveriges viktigaste säkerhets- och försvarspolitiska partners, bilateralt och inom Nato. I maj 2016 undertecknade Sverige och USA en gemensam avsiktsförklaring om fördjupat bilateralt försvarssamarbete. 2018 ingick Sverige en trilateral avsiktsförklaring tillsammans med Finland och USA.

Ett DCA är en naturlig utveckling av Sveriges och USA:s långvariga samarbete inom säkerhets- och försvarsområdet. Avtalet möjliggör för ett mer kontinuerligt samarbete genom att reglera förutsättningarna för amerikanska styrkor att verka i ett annat land. Det rör sig bland annat om frågor om amerikansk militär personals rättsliga status, tillgång till baseringsområden, förhandslagring av materiel samt regler om skatt och tull. Ett DCA skapar även förutsättningar för amerikanskt militärt stöd om säkerhetsläget så kräver och är således ett avtal med stor betydelse för Sveriges säkerhet. Avtalsförhandlingarna är en tydlig signal om fortsatt amerikanskt engagemang för säkerhet i Europa och i vårt närområde. USA har tidigare ingått DCA med flera europeiska länder, bland annat med Norge, och förhandlingar om DCA pågår med både Danmark och Finland.

I DCA-avtalet slås fast att alla aktiviteter ska ske med full respekt för svensk suveränitet, svenska lagar och Sveriges internationella förpliktelser, men även att det närmare säkerhetssamarbetet som fastställs genom DCA-avtalet sker i enlighet med folkrätten och baseras på svenskt samtycke.

DCA blir offentligt när avtalet undertecknas. Förhoppningen är att avtalet ska kunna undertecknas före årsskiftet; det som återstår är vissa administrativa procedurer på såväl svensk som amerikansk sida. För att avtalet ska träda i kraft krävs att riksdagen godkänner avtalet och beslutar om de författningsändringar som behövs för att genomföra det. Ett ikraftträdande bör kunna ske under slutet av 2024.